

KONGRESY • SYMPOZIA • KONFERENCE

XXI. Olomoucké hematologické dny s mezinárodní účastí, Olomouc 16. 6. – 19. 6. 2007

Třetí červnový víkend a následující dva pracovní dny se v prostorách Konviktu – Uměleckého centra Univerzity Palackého v Olomouci, Regionálním centru Olomouc a v Clubu Sidia konaly XXI. Olomoucké hematologické dny (OHD) s mezinárodní účastí. Na největší a nejkomplexnější odborné setkání lékařů, vysokoškolských i středoškolských laboratorních pracovníků a zdravotních sester věnujících se hematologii a transfuziologii letos dorazilo 789 registrovaných účastníků a více než 100 zástupců 31 farmaceutických firem z ČR, SR, Rakouska, Velké Británie a USA. Interdisciplinární a týmový přístup v péči o hematologicky nemocné dokládá fakt, že současně s OHD se konala XI. konference ošetrovatelských profesí v hematologii a X. konference zdravotních laborantů v hematologii. Letošní OHD byly již potřetí zahrnuty do programu celoživotního kontinuálního vzdělávání lékařů (CME) Evropské hematologické asociace s dotací 14 CME kreditních bodů.

Letošní vědecký program byl již tradičně zahájen v barokních prostorách bývalého Jezuitského konviktu satelitními sympozii předních farmaceutických firem. Plně zaplněné auditorium mohlo vyslechnout například novinky na poli cílené léčby maligních lymfoproliferací, pokroky v léčbě chronické myeloidní leukemie, novinky v podpůrné léčbě anémie a neutropenie u onkologických nemocných. Přednášky byly vedeny renomovanými odborníky a vyznačovaly se silně edukačním charakterem. Pozornost, jaká byla satelitním sympozii věnována, byla jen potvrzena obsáhlou a kritickou diskusí po téměř každém sdělení.

V neděli se naplno rozběhl vědecký program konference. V dopoledních transplantačních sekcích byla prezentována zajímavá data o léčbě dětských pacientů se získanou aplastickou anémií (Pidurová Ester, Praha), optimistické výsledky transplantací starších nemocných s akutní myeloidní leukemií a myelodysplastickým syndromem (Karas Michal, Plzeň) a výsledky léčby steroid-refrakterní reakce štěpu proti hostiteli pomocí ATG Fresenius. Pole základního výzkumu bylo zastoupeno například pracemi na téma vlivu non-HLA genů na predikci komplikací po alogenní transplantaci (Ambrůzová Zuzana, Olomouc) nebo selektivní deplece aloreaktivních CD4+CD25+ T-lymfocytů a studium jejich protinádorové aktivity (Matějková Eva, Brno). Největší pozornost pak přitáhla vyzvaná přednáška prof. Gottfrieda Fischera z Vídně na téma „Vliv HLA a non-HLA faktorů na transplantace krvetvorných kmenových buněk“. Další významnou součástí nedělního programu byly sekce věnované problematice mnoho-

četného myelomu. Zásadní souhrnná sdělení byla prezentována profesorem Vlastimilem Ščudlou (Olomouc) na téma recentní diagnostické a stratifikační postupy u mnohočetného myelomu a profesorem Romanem Hájkem (Brno), který shrnul současné léčebné možnosti této nemoci. Pokroky v pochopení patogeneze myelomu byly dokumentovány pracemi zkoumajícími význam genetických změn myelomové buňky (Balcárková Jana, Olomouc; Zaoralová Romana, Brno). Byla demonstrována přesvědčivá data o významu lehkých řetězců imunoglobulinů jak v diagnostice, tak v monitoringu léčebné odpovědi u nemocných s myelomem (Mead P. Graham, Birmingham; Hájek Roman, Brno) a přínos zobrazovací metody PET/CT v diagnostice monoklonálních gamapatií (Bačovský Jaroslav, Olomouc). Dopolední nedělní program byl uzavřen sekcí s širokým klinickým dopadem: hemostázou. Sdělení pokrývala oblast hemostatické problematiky akutních promyelocytárních leukemií (Malý Jaroslav, Hradec Králové), antitrombotické prevence u Ph1 negativních chronických myeloproliferací (Penka Miroslav, Brno) i vzácné trombotické komplikace – Budd-Chiarriho syndrom (Dulíček Petr, Hradec Králové). Laboratorní hemostatická diagnostika byla zastoupena pracemi na téma detekce clopidogrelové rezistence (Mališková Jana, Olomouc) a využití trombin generačního testu v detekci trombofilie (Hluší Antonín, Olomouc). Polední přestávka byla tradičně věnována prezentaci prvních 32 posterů.

Odpolední program byl ve znamení ostře sledované sekce věnované anémiím a myelodysplasiím. Dvě vyzvané přednášky přinesly excelentní a ucelený pohled na obtížnou otázku patogeneze myelodysplastického syndromu (Neuwirthová Radana, Praha) a kritické zhodnocení významu chemoterapie v léčbě myelodysplastického syndromu (Čermák Jaroslav, Praha). Prudký rozvoj molekulárních diagnostických metod dokumentovalo sdělení na téma studia genové exprese u pacientů s myelodysplastickým syndromem. Novinkou v letošním programu bylo zařazení sekce farmakoekonomiky. Primář Tomáš Papajík (Olomouc) se zabýval účelnou a ekonomicky efektivní individualizovanou péčí o hemato-onkologické nemocné. Zdůraznil význam komplexní diagnosticko-léčebné péče ve specializovaných centrech a nutného dialogu odborné veřejnosti s plátcí zdravotní péče na straně jedné, ale i s veřejností a občanskými sdruženími pacientů na straně druhé. Profesor Jiří Vorlíček (Brno) poutavě popsal finanční aspekty moderní cílené léčby hematologických malignit: chronické myeloidní leukemie,

difuzního velkobuněčného lymfomu a mnohočetného myelomu. Odvrácenou stránkou často vysoce efektivní léčby je enormní deseti- až dvacetinásobný nárůst nákladů na zdravotní péči. Divergentní trend mezi náklady na dostupnou moderní léčbu a mezi ekonomickými možnostmi naší země si brzy vyžádá celospolečenskou diskusi.

Očekávaným vrcholem nedělního programu byla slavnostní Wiedermanova přednáška. Tématem byla role JAK-2 mutace v patogenezi myeloproliferativních onemocnění, kterou přednesl profesor Robert Kralovics z Vídně, jeden z vůdčích světových odborníků na poli výzkumu chronických myeloproliferativních chorob. Nedělní večer patřil slavnostnímu zahájení kongresu, při kterém byla předána ocenění nejvýznamnějším osobnostem hematologie. Přednosta Hemato-onkologické kliniky FN Olomouc profesor Karel Indrák převzal jedno z nejvýznamnějších lékařských ocenění, titul Čestného člena České lékařské společnosti JEP. Medaile Univerzity Palackého jako ocenění za celoživotní práci ve prospěch rozvoje české hematologie a budování jejího dobrého jména u nás i v zahraničí byla předána prof. Ladislavu Chrobákovi. Další medaile Univerzity Palackého za dlouholetou práci na poli HLA typizace dárců krvetvorných kmenových buněk byla při příležitosti životního jubilea udělena docentce Adéle Bártové.

Pondělní dopolední program byl uveden sekcí akutní leukemie. Silně byly zastoupeny práce mapující léčebné výsledky akutní lymfoblastické leukemie u dětí: výsledky protokolu ALL-BFM 95 v České republice demonstroval profesor Jan Starý (Praha), léčebné výsledky olomouckého centra přednesl profesor Vladimír Mihál (Olomouc). Použití monoklonálních protilátek v terapii dětské lymfoblastické leukemie shrnula za velká centra doktorka Ester Mejstříková (Praha). Nové trendy u akutních myeloidních leukemií byly reprezentovány převážně základním výzkumem: detekce mutací genů FLT3, MLL, NMP1 a BAALC u pacientů s normálním karyotypem (Katrincáková Beáta, Olomouc), cílená terapie AML1-ETO pozitivních leukemií v experimentálním modelu a práci „Aberantní signalizace CD66c u leukemických buněk zahrnuje integriny a Erkinázovou dráhu“ (Kalina Tomáš, Praha). V sekci věnované Hodgkinovu lymfomu bylo hlavním tématem sdělení bezpečné snižování intenzity léčby: chemoterapie VAMP s nízkou dávkovanou radioterapií u dětí (Kabíčková Edita, Praha), léčba lokalizovaného a pokročilého stadia Hodgkinovy choroby dle protokolu DHSG (Král Zdeněk, Brno) a snížení intenzity chemoterapie BEACOPP v rámci studie HD12 (Marková Jana, Praha). V obou sekcích věnovaných chronické lymfatické leukemii dominovala problematika studia patogeneze a prognostických faktorů této nemoci. Role angiogeneze byla studována týmem doktora Lukáše Smoleje (Hradec Králové). Pozornost byla věnována výzkumu genů kódujících apoptotický protein p53 (Peková Soňa, Praha; Malčíková Jitka, Brno) a insercím v genech

kódujících těžké řetězce imunoglobulinů (Plachý Radek, Olomouc). Komplexní pohled na prognostické faktory u chronické lymfadenózy přinesly sdělení brněnských autorů docenta Doubka a doktora Klubusaye. Docent Tomáš Kozák přednesl edukační sdělení na téma podpůrné léčby u chronické lymfatické leukemie.

Odpolední nedělní program byl uveden prezentacemi 2. poloviny z více než 70 posterových sdělení. Transfuzní problematika byla zastoupena sekcí, jejímž hlavním tématem byly komplikace spojené s krevními převody a Rh/ABO inkompatibilitou. V centru pozornosti byla sekce chronických myeloproliferací a její první přednáška: „The diagnosis and management of the Ph-negative chronic myeloproliferative disorders“, kterou přednesl profesor Jerry L. Spivak (Baltimore, USA). Následující vyzvaná sdělení mapovala problematiku primární myelofibrózy (Schwarz Jiří, Praha) a esenciální trombocytémie (Penka Miroslav, Brno).

Úterní dopolední program byl ve znamení podpůrné péče a infekčních komplikací – zastoupena byla sdělení mapující diagnostiku i léčbu invazivních aspergilóz (Ráčil Zdeněk, Brno), herpesvirových infekcí (Hubáček Petr, Praha) i gonadální a kardiální toxicity (Šmardová Lenka, Praha; Horáček Jan, Brno). Dvě sekce byly věnovány nehodgkinským lymfomům. První sekci zahájil docent Trněný (Praha) přehledem epidemiologie a distribuce lymfomů z registru Kooperativní lymfomové skupiny (KLS), navázala doktorka Vášová (Brno) přehledem diagnostiky a léčby Burkittova lymfomu. Transplantační léčba lymfomů byla referována ve sděleních doktora Procházky (Olomouc) a doktora Šálka (Brno). Hlubokou sondu do patofyziologie difuzního velkobuněčného lymfomu provedl doktor Svoboda (Brno) svou prací na téma význam vybraných regulátorů apoptózy. Význam cytotoxicity závislé na protilátkách v léčbě B-lymfomů studovala magistra Šárka Rožmanová (Olomouc). Druhá sekce byla uvedena souhrnným sdělením docenta Trněného „Deset let léčby monoklonálními protilátkami“. Další práce se zaměřily na monitoring léčebné odpovědi pomocí pozitronové emisní tomografie (prim. Papajík Tomáš, Olomouc; Janíková Andrea, Brno) a molekulárně genetických metod (Belada David, Hradec Králové). Významnou součástí programu byla sekce psychologie a komunikace s pacientem, ve které byly publikovány výsledky prospektivní studie kvality života pacientů po autologní transplantaci (Kajaba Václav, Olomouc) a byla přednesena sdělení na téma psychologie onkologicky nemocného (Škrobánková Alexandra, Olomouc; Hrstka Zdeněk, Hradec Králové). V sekci věnované problematice chronické myeloidní leukemie byly referovány zkušenosti s rezistencí na léčbu inhibitory tyrozinových kináz a přehledná sdělení shrnující zkušenosti s léčbou imatinibem (Faber Edgar, Olomouc) a mapující výskyt dalších malignit u nemocných léčených imatinibem (Voglová Jaroslava, Hradec Králové).

Nedílnou součástí odborného programu byla XI.

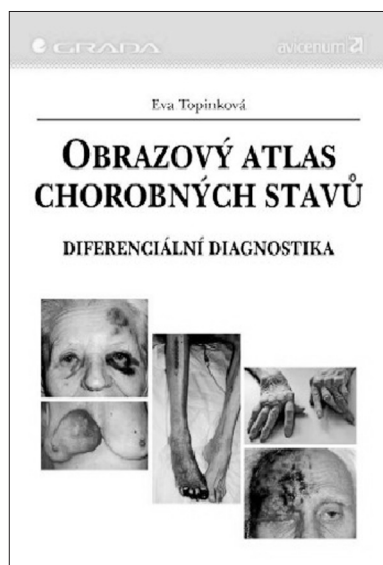
konference ošetrovatelských profesí v hematologii. Sdělení byla organizována do 4 přednáškových bloků a 1 posterové sekce. Témata sdělení byla pestrá: od zkušenosti se zaváděním nových léčebných metod a sledování toxicity protinádorové léčby po léčbu podpůrnou. K nejzajímavějším patřila sdělení klinického farmakologa doktora Strojila (Olomouc) na téma nežádoucích účinků léčiv, bakalářky Labudíkové Moniky (Olomouc) referující zkušenosti s aplikací Zevalinu a Slaninkové Jany (Praha) referující o poznatcích s podáváním Velcade.

X. konference zdravotních laborantů v hematologii byla rozdělena do 2 sekcí. Tematicky byla pokryta jak

problematika diagnostiky poruch koagulace (Slavík Luděk, Chalupníková Petra; Olomouc), tak transfuzního lékařství. Pozornost byla věnována také molekulárně-genetické diagnostice lymfoproliferací.

V úterý odpoledne po poslední 179. přednášce byl sjezd zakončen předáním ocenění za nejlepší přednesená sdělení a postery v kategorii mladých hematologů, zdravotních sester a laborantek. Na závěr pozval prezident hematologických dnů prof. Indrák účastníky sjezdu na XXII. OHD 2008, které se budou konat od 28. do 31. května 2008.

MUDr. Vít Procházka
Hemato-onkologická klinika LF UP a FN Olomouc

OBRAZOVÝ ATLAS CHOROBNÝCH STAVŮ

Diferenciální diagnostika

Eva Topinková

Tato publikace představuje v naší odborné lékařské literatuře ojedinělý projekt. V souboru více než 200 barevných fotografií jsou představeny patologické fyzikální nálezy běžných onemocnění, s nimiž se setkávají v každodenní praxi praktičtí lékaři, všeobecní internisté a lékaři řady dalších interních a chirurgických oborů. Každý patologický nálezy je uveden několika otázkami zaměřenými na popis zobrazených nálezů a jejich diferenciální diagnózu, které jsou následně zodpovězeny v textu za příslušným obrázkem.

Cílem publikace je „renesance“ a kultivace klinického fyzikálního vyšetření, která učí lékaře „vidět“ a precizně popsat charakter patologických změn. Jen tak může lékař správně posoudit přítomnost a klinickou významnost těchto nálezů pro širší diferenciální dia-

gnostiku a stanovit správnou diagnózu. Publikace tak umožní zajímavou interaktivní formou prohloubit znalosti a zlepšit dovednosti lékaře. Lze očekávat, že se stane vhodným doplněním tradičních textových učebních pomůcek.

Kniha je určena především lékařům primární péče a interních oborů. Jako studijní materiál ji lze doporučit všem lékařům v předatestační přípravě, ale i studentům lékařství a bakalářských a magisterských programů.

Vydalo nakladatelství Grada Publishing a.s. v roce 2006, B5, pevná vazba, 348 stran, cena 549,-Kč, 839,-Sk, ISBN 80-247-1670-4, kat. číslo 3009

Objednávku můžete poslat na adresu: Nakladatelské a tiskové středisko ČLS JEP, Sokolská 31, 120 26 Praha 2, fax: 224 266 226, e-mail: nts@cls.cz